

släppa fram budskapet utan alltför stora förvanskningar.

Politisk banérförare

Det är ingen lätt uppgift. Rush Limbaugh borde dock ha goda förutsättningar för att klara av den. En lagom blandning av Reagan, Kemp, Johnny

Carson och Bob Hope med kommissarie Scalis kroppshyddas är inte helt fel som politisk banérförare. Hur långt det räcker får vi se.

Ingen behöver sova oroligt om natten bara för att Rush Limbaugh med stor framgång härjar i etern i USA. Han kan gärna fortsätta ett tag till.

PER ERICSON:

HAYEK OM HAYEK

Få personer har betytt så mycket för de liberala idéernas pånyttfödelse som Friedrich August von Hayek (1899-1992). Nu föreligger Hayeks självbiografi- eller åtminstone det närmaste vi kommer att få i den vägen.

Boken består av Hayeks egna kronologiska anteckningar, kompletterade med utdrag ur intervjuer som infogats i anslutning till dessa. Volymen ingår i utgivningen av Hayeks samlade verk.

Skiftande miljöer

Trots de brister som med nödvändighet vidlåder ett ofullbordat verk utgör *Hayek om Hayek* ändå fascinerande läsning. Vi får följa Hayeks intellektuella utveckling och längs vägen stöter vi på många av vårt århundrades mest centrala tänkare.

Hayek om Hayek. Stephan Kresge och Leif Wenar. Routledge 1994.

Miljöerna skiftar från cafédiskussioner och privatseminarier i Wien, till det akademiska livet i England och USA, med avbrott för boksamlade världen runt och promenader i bergen.

Upptäckten av sitt intresse för ekonomi kunde Hayek datera tämligen exakt. När han under gymnasietiden någon gång 1916 fick höra talas om Aristoteles' indelning av etiken i de tre ämnesområdena moral, politik och ekonomi, insåg Hayek snabbt att det var detta frågekomplex som han ville studera.

Adam Smiths mantel

Mot den bakgrunden är det lätt att förstå varför Hayek inte begränsade sig till de domäner som numera kommit att förknippas med den ekonomiska vetenskapen. I stället för att ägna sig åt att konstruera modeller, studera statistiska aggregat eller rabbla fyndiga ekvationer tog han upp manteln från den tid då Adam

Smith undervisade i moralfilosofi. Hayeks syfte var att upptäcka och analysera förutsättningarna för mänskligt handlande vilket förde honom in på ämnen som psykologi, idéhistoria, filosofi och vetenskapsteori.

Decentraliserad kunskap

Hayeks bidrag till diskussionen om hur ett fritt samhälle kan byggas upp är omfattande. Själv ansåg Hayek att hans mest originella bidrag till den ekonomiska debatten var analysen av den frågeställning som han först presenterade i uppsatsen *Economics and Knowledge* - samhällets förmåga att utnyttja decentraliserad kunskap. Hayek såg marknadsordningen som ett system för att hantera den information och kunskap som existerar i utspridd form i samhället och som inte skulle kunna användas som underlag för en central styrning, i alla fall inte med samma goda resultat.

I dessa dagar då Keynes dammas av på nytt av regleringsivriga politiker är det givetvis särskilt spännande att läsa skildringarna av Hayeks sammandrabbningar med denne antagonist. De båda representerade motsatta poler i tänkandet, men umgicks hela tiden på vänskaplig basis. Keynes tycks ofta ha varit benägen

att ge Hayek rätt - i efterhand. Det får man väl ta för vad det är värt. Keynes var ökad för sin ombytlighet.

Oväntat genomslag

Hayeks bok *Vägen till trälldom* fick ett oväntat stort genomslag när den publicerades 1994, även om den av kollegorna avfärdades som alltför populärt hållen. Keynes instämde dock i Hayeks beskrivning av faran i att en reglerad ekonomi leder till att välfärdsstaten utvecklas i totalitär riktning. Han prisade boken i ett brev till Hayek. Men samtidigt kunde han ändå inte instämma i vännens slutsatser.

"Farliga handlingar", skrev Keynes i sitt brev, "kan tryggt utföras i ett samhälle som tänker och känner rätt, vilket skulle vara vägen till helvetet om de utfördes av dem som tänker och känner fel." Det är svårt att inte betrakta uttalandet som ett underkännande av Keynes egna rekommendationer. I en värld där vi erfarenhetsmässigt kan konstatera att politiker inte genomgående drivs av helgonliknande motiv förefaller det vara en mindre god idé att införa en ordning som nödvändigtvis måste administreras av dygdemönster för att inte leda till helvetet.